

BUTLLETÍ

DE LA

Institució Catalana d'Història Natural

3.ª ÈPOCA.

BARCELONA, ABRIL, 1920.

ANY III — NÚM. 4.

SECCIÓ OFICIAL

~~~~~

SESSIÓ CIENTÍFICA DE 8 D'ABRIL DE 1920

Presidència del Rnd. P. J. M.ª de Barnola, S. J.,

President

Es oberta a tres quarts de set del vespre, assistint-hi els Srs. P. Barnola, Bofill i Pichot, Broquetas, Codina, Maluquer (Joaquim), Mas de Xaxars, Zariquiey i Vilaseca (Secretari) i havent fet excusar llur absència el Dr. Faura i Sans i el Rnd. P. Pujiula.

Són proposats per a socis D. Francesc Novellas i Roig que es dedica a Biologia, D. Santiago Novellas i Bofill recol·lector zoològic i D. Jacinto Elias, Geologia, presentats pels Srs. Faura, Llenas i Rossell, els Srs. Codina, Bofill i Pichot i Vilaseca, i els Srs. Faura, Barnola i Vilaseca respectivament.

El Sr. Codina manifesta que es posa amistosament a la disposició dels senyors membres i socis adjunts que vulguin oferir-li dues proves de la seva fotografia, una de les quals per a l'album de la Institució.

El Sr. Tresorer dona compte d'haver-se fet efectiva la subvenció de Ptes. 493'90 de la Diputació Provincial corresponent a l'exercici de 1919.

COMUNICACIONS CIENTÍFIQUES

El *Dorcus parallelepipedus* L. (Col. Lucanidae) i les magnòlies (*Magnolia grandiflora* L.) del parc de Barcelona.—El Sr. Codina manifesta que En E. Gros li portà en 24-III-20 tres *Dorcus parallelepipedus* L. trobats en el tronc d'una magnòlia del mateix quadro de jardineria enfront del Museu Martorell. L'arbre era mort i en arreballar-lo, es trencà un troç del tronc que estava consumit i de dins van eixir i es pogueren aplegar tres exemplars, dos de vius mascle i femella i un d'aixafat per descuit i àdhuc s'en veieren d'altres. La troballa sense ésser extraordinària era interessant i així el 27 del mateix mes rebia del jardiner Borràs dos trossos consumits del mateix arbre del què n'eixiren encara altres exemplars que són els que es fan circular. Els insectes són de talla aventatjada prova de què s'hi han desenrotllat en condicions òptimes. Els trossos de fusta estan ara en observació per si com espera donen altres insectes a quins poder atribuir la causa o principal participació en la mort de l'arbre de cap manera imputable als *Dorcus*. És útil d'assenyalar la presència habitual d'aquest coleòpter en el parc per quan els Lucanins (*Lucanus*, *Pseudolucanus*, *Dorcus*, *Systenocerus*) viuen preferentment en els boscos àdhuc els més elevats on és més freqüent de trobar-los de juny a setembre. Sapigut és que els imago de desenrotllades mandíbules superiors, especialment els mascles, àdhuc que el seu aspecte es una mica inquietant, són completament inofensius i per a viure llepen solament la sava que s'extravasa o supura d'alguna ferida de l'arbre. Les larves llurs viuen en els arbres vells de fusta blana, especialment en els faigs, més rarament en les alzines, en els detritus consumits de l'arbre mort o viu i són completament indiferents per a l'economia forestal, de fàcil que de cap manera pot atribuir-se a ells la mort prematura de l'arbre, que hi ha que cercar ultra puix elles no fan sinó aprofitar-se de la fusta consumida propícia per a el seu manteniment. La magnòlia, de fusta blana, és doncs un arbre que en consumir-se el troben bo els *Dorcus* per a viure-hi i aquesta nova habitació que crec inèdita, és interessant de consignar-se. La mort d'aquests preuats arbres ornamentals un dia goig i alegria dels bons ciutadans barcelonins que en temps de la florida fruïen de l'embaumadora flaira que llençaven les flors de les famoses magnòlies del parc, i que de seguir com ara aviat no en quedarà una de viva en menys en tot el passeig de davant dels Museus d'Història Natural anomenat pomposament el Passeig de les Magnòlies, jo crec que hi ha que cercar-la en causes més aviat físiques, com són la naturalesa

del subsol, no prou pura per a la vida d'aqueixes plantes delicades i també a l'excessiva humitat del parc puix com planta que és de fulla perenne li convé un clima sec i calent; tampoc a la vellesa crec jo que pot atribuir-se el seu decandiment, uns trenta anys segons tinc entés, vegi's i compari's amb la formosa magnòlia del jardí del palau del marquès de Comillas de la rambla, que en conta molts més, aquesta, ben arrecerada, es conserva jove i ufanosa aguantant pel demunt de la paret de cerca del jardí.

Ocells del Pla de Cabra. — Don J. B. d'Aguilar-amat presenta una llista d'ocells observats per ell al Pla de Cabra, prov. de Tarragona, els quals constitueixen divuit espècies, entre elles el *Phoenicurus ochrurus gibraltariensis* Gml. no és citat fins ara a la nostra terra.

Caracterització de l'urgo-aptià al Cap de Salou. — El Sr. S. Vilaseca innova la troballa d'alguns fòssils característics d'aquest pis geològic en unes calisses marmòrees d'aqueixa discutida formació geològica tarragonina.

Sobre el *Asplenium viride* Hds. — El President dona compta d'haber trovat entre els exemplars recollits el istiu passat a Ribes del Fresser, la dita pterofita, en unes baumes properes a la riera de Planoles, sota el lloc anomenat «pedres blanques», i també en la part oposada, anant cap a la «font del faig». La espècie és de les propiament calcífilies; no essent gens d'extranyar la seva presència, particularment en el primer lloc, fins a on baixen les vetes de marbre explotat per a la fabricació del carbur. La cita és d'interés, donada l'escasés de la petita falguera a nostra terra. Qualques exemplars són força semblants a la var. *alpina* Schl.; ço que res de particular seria en dita latitud.

El *Pteridium cheginense* de Barn. a Catalunya. — El mateix Sr. President relata la troballa de la falguera per ell descoberta i classificada, en un dels murs de la nova via del tren transpirenenc, entre Ribes i Planoles. Adverteix que el pteridòleg M. Goldschmidt li comunicà in litt., creure-la una varietat del *aquilinum* per ell classificada.

Addicions al «Herbario Barcelonés». — El P. Barnola presenta unes notes addicionals, que li entregà nostre membre G. Sennen, com a complement del seu conegut opuscul.

Notes botàniques d'una excursió de Gavà al mar. — Són del mateix G. Sennen, unes interessants quartilles tramesses a nostre President, amb cites de notables espècies, recollides pels alentorns de Gavà a les festes de Pasqua.

El *Iris pumila* L. a Catalunya. — En P. Barnola diu haber rebut uns exemplars de dita iridàcia, que té plantats, de nostre soci de Tarragona, En Anton Noguès, qui la recollí en flor els primers jorns del corrent, aplegada al, *Narcissus juncifolius*, en la carretera de Valls, junt al lloc on for-

men angle recte devant del «pont del diable», partida de St. Pere de Sacelades. La espècie és nova per a Catalunya; doncs sols s'havia citat per Trèmols la var. *lutea* Rchb. del cap Norféu, prop de Cadaquers.

El *Polystichum lobatum* (Huds) Pr. al Montseny. — El President relata algunes particularitats d'una excursió verificada els diumenge i dilluns de Pasqua al Montseny (que no poguè ésser de gaire bé cap profit per l'espessa boira que els embolcallà en arribar a la carena que porta cap a Matagalls); cita dita falguera de les esclotxes de la cova de St. Miquel dels Sants, a l'esquerra de la de St. Segimond.

La *Salamandra maculosa* Laur. al Montseny. — En la mateixa excursió recollí el P. Barnola un preciós exemplar de la espècie tipu, que sembla estar confinada en nostra Fauna a les altes muntanyes. Lo curiós és haverla trobada, com perduda per la boira molt aprop de la Creu de Matagalls. La serva viva en el Laboratori de Sarrià.

I no havent-hi altres assumptes de què tractar s'aixeca la sessió a tres quarts de vuit del vespre, p. m.